GRADSKA BIBLIOTEKA "JURAJ ŠIŽGORIĆ" ŠIBENIK NAUČNI ODJEK

Šibensko (II) izdanje

Tribuna

Poštarina plaćena

IZLAZI SVAKI DAN
UPRAVA: Šibenik — ulica Episkopa Miloša
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Miloša. Telef. 44.
PRETPLATA mes. d. 25, za inostranstvo din. 35.
Primerak 1.- din.

GODINA V | RUKOPISI se ne vraćaju. | Utorak, 16 februara 1937 | ČEKOVNI RAČUN Zagreb 46.798 | BROJ 38

M. ANTANTA I BALK. SPORAZUM

nepokolebivi čuvari mira u Evropi

POČETAK KONFERENCIJE U ATINI - IZJAVE DR. STOJADINOVIČA - ODGOVOR PROF. JORGE - SASTANAK MALE ANTANTE

ATINA, 15 februara (h). Turski ministar spoljnih poslova dr. Ruždi Aras stigao je jutros u Atinu da bi uzeo učešća na konferencijama Balkanskog sporazuma.

Odmah po dolasku dr Aras je primio novinare i dao im izjavu u kojoj je naglasio da je Balkanski sporazum čvršći nego ikad do sada. On uživa poverenje nesamo svojih potpisnica, nego i celoga sveta. Balkanski sporazum pretstavlja najstabilniji elemenat mira nesamo na Balkanu nego i na Sredozemnom moru.

BEOGRAD, 15 februara (h). Pretsednik ministarskog saveta i ministar spoljnih poslova dr Milan Stojadinović, u pratnji rumunjskog ministra spoljnih poslova dr Antoneska otputovali su za Atinu. Na putu za Atinu u Nišu i Skoplju, ministrima je priređen svečani doček. Ministra spoljnih poslova Balkanskog sporazuma naročito su svečano bili dočekani u Solunu, gde im je građanstvo priredilo oduševljene ovacije.

Naš ministar dr Stojadinović dao je grčkim novinarima izjavu u kojoj je kazao:

»Sretan sam što se nalazim na svetohelenskom tlu kraljevine Grčke, u zemlji našeg prijatelja skupa sa mojim prijateljima Ruždi Arasom i Antoneskom. Mi idemo u Atinu da uzmemo učešća u radu konferencije ministra spoljnih poslova zemalja Balkanskog sporazuma. Uveren sam da ćemo još više pojačati prijateljske veze između naših zemalja i doprineti delu mira.

BUKUREST, 15 februara [h]. Na jučerašnjem zasedanju rumunjskog Senata ponovno je govorio senător Jorga. On je izjavio da ga ministar Antonesku nije mogo razuveriti u njegovim tvrdnjama.

Iznoseći svoje mišljenje — kazao je prof. Jorga — o spoljnoj politici Jugoslavije i Čehoslovačke ja sam učinio svoju dužnost i opomenuo vladu. Dao Bog da bude kako kaže Antonesku a ne Jorga, uzviknuo je na kraju svoga govora senator prof. Jorga.

ATINA, 15 februara [h]. Jutros u 10 sati počelo je zasedanje stalnog savjeta Balkanskog sporazuma. Ministri spoljnih poslova pretresaće političku situaciju nastalu u Evropi u posljednih nekoliko mjeseci. Glavni cilj konferencije je da se konstatuje kompaktnost Balkanskog sporazuma i isti pogledi na vođenju međunarodne politike i obezbeđenju mira na Balkanu. Ova konferencija će razbiti sve intrige kojima izvesne države žele omesti politiku mira Balkanskih država.

Atina, 15 februara (h.) Jutros u 10 sati počelo je zasedanje stalnog savjeta Balkanskog sporazuma. Ministri spoljnih poslova pretresaće političku situaciju nastalu u Evropi u posljednih nekoliko meseci. Glavni cilj konferencije je da se konstantuje kompaktnost Balkanskog sporazuma i isti pogledi na vođenju međunarodne politike i obezbeđenju mira na Balkanu. Ova konferencija će razbiti sve intrige kojima izvesne države žele omesti politike mira Balkanskih država.

BASKI SU ZATRAŽILI PRIMIRJE

Uspešno bombardovanje Valencije — Nacionalističke čete u predgrađu Almerije — Nezadovoljstvo u internacionalnoj brigadi

London, 15 februara (h) Rajter javlja: Prestraže nacionalista prodrle su sinoć u predgrađe Almerije. Milicija je nastojala suzbiti navalu nacionalista podignuvši na gradskim ulicama velike i jake barikade. U svom nasvojanju nije uspile, pa su nastale pojedinačke borbe po ulicama.

200 vojnika internacionalne brigade zatražili su da ih se pusti kućama. Komandant crvene milicije dao ih je uhapsiti i predati ih vojnom sudu.

Salamanka, 15 februara (h) Jutros u zoru jaka eskara nacionalističke vlade nenadno se pojavlja pred Valencijom i odmah odpočela bonbardovanje lučkih uređaja najjevši velike štete. Jedan brod vlade u Valenciji teško je povređen. Nakon bonbardovanja eskadra odplovila je u nepoznatom pravcu.

Sevilja, 15 febrnara (h) Nad navalom održana je juće zračna bitka između avijona zaračenih strana. Nacionalistički avijoni izvojevali su pobjedu i uspjeli da obore dva protivnička aparata.

Pariz, 15 februara (h) »Eko d Pari« pišući o prilikama u Španiji tvrdi da su Baski, usprkos njipovih demantija, ipak stupili u vezu sa prestavnicima generala Franka i s njima pregovarali u oslovima mira i zaključenja jednog, za obe strane korisnog, sporazuma.

Malaga, 15 febroara (h) Ovamo danomicom stiže veliki broj dobrovoljaca iz mnogih krajeva Evrope i svijeta. Odmah po dolasku u grad dobrovoljci se stavljaju na raspoloženje vladi generala Franka.

Lisabon, 15 fearuara (h) Avas javlja: »Diorio de Lisboa«, pišući o komentarima strane štampe povodom držanja Portugala u odboru za nemiješanje, kaže između ostalog:

»Savršeno je netočno tvrđene da Portugal u odboru vrši neku sistematsku sabotažu. Portogal se samo protivi zahtjevu da na njegovom zemljištu vrše nadzor Stranci, jer bi se to protivilo suverenitetu i dostojanstvu zemlje. Borba u susjednoj zemlji dvaju tabora, od kojih jedan pretstavlja red a drugi nered, ne može da nas ostavi ravnodušnima, jer bi triumf komunističkih načela u susjednoj Spanjolskoj značio ne samo stalnu opasnost za unutarnji mir i red u Portugalu, već i opasnost za vanjsku sigurnost naše zemlje".

Admiral Don Francisko Moreno-Fernandes (levo), komandant sredozemne nacionalističke flote, u razgovoru sa svojim bratom komandantom krstarice „Almirante Servera« fregatnim kap. Salvadorom Moreno (u sredini) i komandantom razarača »Kanariasa" kapetanom Don Franciskom Bastareke po osvojenju Malage.

700 lješina i 200 ranjenih

od nenadnog požara u velikom kineškom pozorištu

Tokio, 15 februara (h.) Sa Mandžurske granice javljaju da je u Nankingu došlo sinoć do velikog požara čije su posledice katastrofalne. U velikom pozorištu, za vreme sinoćnje prestave, nenadno izbio požar koji je za čas zahvatio celo gledalište. U moru plamena našlo je strašnu smrt oko 700 osoba. Od onih što su se uspeli spasiti oko 200 osoba je što lakše ili teže ranjeno. Sva pomoć vatrogasaca građanstva ostala je bezuspješna.

Ranjenicima je pružena hitna pomoć u bolnicama. Državna komisija, koja je u zoru došla u lice mjesta da ispita uzroke ove katastrofe, konstatovala je da je uzrok požaru neopreznо baratanje jednog namještenika svećom iza kulisa.

Manifestacija

jugosl.-franc. prijateljstva

PARIZ, 15 februara [h]. Sinoć je „Poali d'Orijan" održao veliki banket kome su prisustvovali, pored mnogobrojnih uzvanića, i ministar trgovine Pol Bastid i jugoslovenski poslanik u Parizu dr. B. Purić. Brojnim zdravicama manifestovalo je jugoslovensko-francusko prijateljstvo.

Početkom marta sastaće se

savjet Male antante

Pariz, 15 [februara (h.) Prema jednoj informaciji agencije Avas iz Bukurešta savjet Male antante sastaće se početkom marta u Pragu da pretrese nastalu narodnu situaciju.

Mala Antanta

Šibenik, 15 februara

»Slučaj g. Šebe« izazvao je »diplomatsku aferu« koja je na sebe svratila pažnju političke Evrope. O samoj knjizi čehoslovačkog poslanika i njenoj tendenci može se diskutovati i izneti izvesne prigovore, jer je ona dirnula u osećaje rumunjskog i jugoslovenskog naroda. No mnogo je zanimljivija planski organizovana reakcija na ovu knjigu. Polemika oko njenog sadržaja naručena je od izvesne velike industrije koja ima specijalnog računa na teritoriji Rumunjske.

U drugoj liniji paljba upotrebljena protiv sadržaja ove knjige uperena je na kompaktnost Male antante.

Istina je, jedno društvo, ma koliko ono bilo kompaktno — u svojoj biti — ono ima izvesnih niensa shvatanja i interesa. Te niense su vidne i u Maloj antanti. Prineipijelno države M. a. stoje na principu demokratije. No reč »demokratija«, danas, je vrlo rastegljiv pojam. Dok u Rumunjskoj i Jugoslaviji vlada desničarska — demokratija, dotle u Čehoslovačkoj vlada levičarska demokratija. Zato je u sklopu ove antante interesantan položaj i politika Čehoslovačke.

Augusta prošle godine pretsednik g. dr. Beneš je kazao: »Čehoslovačka je kula svetilja za demokratiju, koja teži mirnom razvitku u pravcu društvene, privrede i nacionalne sprovedljivosti. Ona zauzima sredinu između krajnjih političkih struja kao što zauzima između istoka i zapada Evrope. To čini njenu snagu i opravdava njen ponos, jer blagodareći tome svome demokratskom sklopu, ona će prebroditi današnju međunarodnu krizu bez unutrašnjih prevrata i spoljašnjih sukoba«. Tu je njena politika. No velika nemačka manjina na njenom teritoriju otežava njen delikatan položaj. Ekspanzija Nemačke ide k njoj i preko nje k Ukrajini. Toj ekspanziji ona se suprotstavlja svima i kao član Male antante. Ovaj odnos joj diktuje i onu korekturu spoljne politike u levo — k Rusiji. Paktom sa Rusijom ona je sebi nesamo osigurala leđa, nego i obezbedila izvesnu pomoć u sukobu sa Trećim Rajhom. Ta „korektura u levo" ne dira u kompaktnost Male antante i ako ona nije nezamenjiva. Kako je god obezbedila svoje istočne granice ona može pokušati da obezbedi i zapadne. Kao vaza u moru desničarstva ona se, silom prilika, mora prilagoditi okolini u čijoj se sredini nalazi. Primer joj pokazuje naša spoljna politika, »politika Jugoslavije«, koja se otvoreno orijentisala ka desnici videći u toj orijentaciji koristi za sebe...

„Slučaj g. Šebe" nije osamljen; on ima svojih jakih pristaša u čehoslovačkim političkim krugovima, čijim je znanjem i izdata. Ali postoji i struja koja je isto tako jaka a koja se ne solidariše ovim kursom.

Zemljoradnička stranka, kojoj pripada i sadašnji ministar — pretsednik g. Hodža, pledira za novi pravac vanjske politike. Delikatan položaj čehoslovačke diktira joj da svoje dosadašnje međunarodne sporazume nadopunim novim prijateljskim vezama. Močna zemljoradnička stranka stoji na stanovištu da u slučaju nekog sukoba, Čehoslovačkoj neće pomoći ni Francuska, ni Društvo naroda, a ni Mala antanta. Nikakve naročite nade neguje nacija da polaže u eventualnu pomoć Savjeta, jer komunistička Rusija pretstavlja za Čehoslovačku veliku unutarnju opasnost. Ne napuštajući dosadašnje saveze, kažu zemljoradnici, ona mora što pre tražiti oslona na Nemačku, Poljsku i Italiju. Samo ovom dopunom sporazuma Čehoslovačka će obezbediti svoje granice i izbeći momenat u kome bi mogla postati oruđe u rukama, koja od zaraćenih velesila.

Karakteristično je, u vezi sa ovim stavom zemljoradnika, spomeniti i pisanje katoličkog „Slovaka" iz Bratislave koji piše: „Dva naša saveznika iz Male antante — Jugoslavija i Rumunija, izbegavaju svaku vezu sa Sovjetskom Rusijom. Neće da imadu s njom nikakvih vojnih saveza. Vrlo ispravno smatraju da komunizam ne može da odnese pobedu kada se antikomunističkim silama pridružila i katolička crkva — kao što to dokazuje i euharistički kongres.

U svjetskoj borbi pobijediće onaj tabor u kome stoji katolicizam, a ne tabor koji bram i vodi Sovjetski Savez, taj krvavi plod jevrejskog boljševizma. Ako hoćemo da spasimo svoju republiku i Slovačku u njoj, moramo nastojati da se naša država otrgne od Sovjetskog Saveza. Savez sa Sovjetskom Rusijom samo nam nanosi štete, vodi nas u duhovnu pa onda i u fizičku propast. Pogledajte samo milione žrtava komunizma u Sovjetskoj Rusiji i u Španiji. Euharistički kongres nam je pokazao put. Pokazuju nam ga i naši saveznici iz Male antante. Povedimo se za njima i ne srljajmo dobrovoljno u propast sa celim narodom i njegovom kulturom!

Ovom korekturom svoje vanjske politike Čehoslovačka bi u mnogome doprinela jačanjem Male antante, koja se sada organizuje i na bojnon polju.

Ovako jaka antanta mogla bi u celosti odbiti intrige koje inozemstvo ubacuje na njenu teritoriju preko opozicija režima pojedinih članica.

Pokušaj bivšeg pretsednika rumunjske vlade profesora Jorge da napadne Jugoslaviju zbog njenog rada na obezbeđenju svojih granica uspostavljanjem prijateljskih odnosa sa svojim susedima (jugoslavensko—bugarski pakt) jedan je neuspeo pokušaj da se ovim putem unese pomutnja u redovima Male antante. Jednodušnost s kojom je njegova insinuacija odbivena najbolje ilustruje antantinu kompaktnosti koja se iz godine u godinu sve više manifestuje. b.

POLITIČKI PREGLED

Ni za pedalj dalje!

Prvi politički govor ing. Aug. Košutića

U Zagrebu je održan zbor b.HSS na kome je govorio i potpretsjednik stranke ing. A. Košutić. Prenosmo iz njegova govora — prema »Hrvatskom dnevniku" — nekoliko rečeniva:

»Ko dobro prati prilike u Evropi, vidi, da velivlasti niso složne, a vi znate da su velevlasti one države, koje imaju privilegirani položaj i koje su 1918, krojile sudbinu Europe. Tako su te velevlasti odredile, va se ovdje ima organizirati država, Srba, Hrvata i Slovenaca. . . . Tako Njemačka kaže: Uza me je Poljska, Italija, Madjarska, Jugoslavija, a nije mi nesklona Austrija. Interes je u cijeloj Europi danas veliki, tko će kojeg prijatelja dobiti i tko će s kime biti. Vidimo, da se danas veliki spremaju na rat, i u svim državama, ne samo velikima, nego i u malima, ministar vojske je glavni član vlade i štogod traži daje se.

»...Hrvatski narod ne će fašizma, jer on hoće da ostane čovjek i da se o njemu kao čovjeku vodi računa, jer hoćemo biti ljudi.

Na drugoj strani je pak komunizam, koji se u srži potpuno jednak fašizmu, kod njih vidimo opet danas, da se baš prvi osnivači komunizma medjusobno strijeljaju strojnim puškama — vidimo jasno, da se taj komunizam nalazi u kritičnom polovaju. Javljaju iz Moskve, da se tu radi danas o nekoj demokraciji, ali dok god ruski seljak nema prava i dok nema čovječjeg života, tu nema nikakve demokracije.

»...Mogu vam reći, da mi je bilo vrlo drago, kad sam prvi put nakon 7 godina, došavši u Zagreb, vidio konja, a i kravu. kojih sam se tako zaželio, da sam ih pogladio. A u New-Jorku toga nije moguće vidjeti, tamo je sve mašina, i zato Zagreb nije ništa drugo, nego moderno hrvatsko selo.. «

»Što se tiče sporozuma, o kojemu novine tu i tamo pišu, mogu vam reći, da se tu nije ni za pedalj krenulo dalje. Na drugoj strani nisu za to još sazreli«.

Sastanak mjesnog odbora JNS

U prošli četvrtak održala je mjesna organizacija Jug. Nacionalne Stranke za grad Split sastanak svog šireg odbora, kojemu je prisustvovalo preko 50 članova. Na sastanku je govorio Dr. G. B. Angjelinović o političkoj situaciji kod nas i u svjetu. Zatim se razvila diskusija. (d)

Kad ljudi ostare... onda se i politički prevrnu

Tako će možda reći onaj koji gleda one do jučer grlate jugoslovene, a la gg. Tresića, Tartalju, Trumbića itd, koji danas udaraju u talambase „mačekovštine" i vrše neku vrstu pokore ili posipanja glave pepelom za minule »grijehe" (što su se zanosili jug. mišlju!)

A da ga niko za jezik nije povukao, tako se nekidan javlja kroz »Jadranski dnevnik" g. Tresić-Pavičić, čovjek koji se a ma baš u ničemu ne bi smio da potuži na ovu dobru i plemenitu zemlju, koja ga je dobro »osigurala«, sa namjerom da se obori na članak g. Dr. Josipa Smodlake, izašao u Božićnjem listu „Novo Doba« — Pariški program za uredjenje Jugoslavije.

I u tom svom članku, iz kojeg se ništa ne bi moglo da razumije, jedina i gl. stvar g. Tresića jest to, da bi kazao da je on protiv ovakovog uredjenja Jugoslavije i protiv uredjenja kakovog je predvidjao tzv. pariški program.

Uostalom, g. Tresić mogao da je to prešuti, da ne uznemiruje svoje stare nerve, jer mi smo i onako već davno znali njegov stav i ljudi koji su slični njemu.

Šta ćemo i šta možemo. Dobroj i plemenitoj Jugoslaviji dogodilo se, da je baš ovi koji posjeduju zavidne pare i vile, najviše potežu. Mnogi bi je i rastrgali, ali to je nemoguće, jer tada ne bi mirovali ni oni koji je čuvaju. (p)

Saziv glavnog odbora JNS

Predsjednik JNS Pera Živković sazvao je za 22. ovog mjeseca sastanak glavnog odbora JNS. Na ovom sastanku raspravit će se politička situacija i nastojati srediti unutrašnje prilike u stranci, jer jer je došlo do sukoba izmedju dvije grupe, Jevtićevaca i Uzunovićevaca. Ujedno će se donijeti odluka i o daljnjem držanju JNS.

Senator dr. Ploj istupio iz JNS

Potpretsednik Senata i član Glavnog odbora JNS dr. Miroslov Ploj izjavio je navinarima da istupa iz JNS. Svoj istup će naknadno obrazložiti i pred javnost.

Naše doba

Smudromani i Miki Maus. *Grupa dječaka iz osnovne škole na Bistriku ide kući. Slušam: razgovaraju o knjigama.*

— Jesi li čitao Crnu ladu?

— Ih, jašta,

— A ja sad čitam Tajanstveni kalueder. Da vidiš što je strašno. Sve ga sanjam.

— Mama će meni kupiti sada tri lopovske knjige.

— Ja bih volio da meni kupi knjigu Miki Mausa.

— A kakva je to knjiga?

— Pa, o onome, boga ti o onome s velikim nosem i ušima...

Kako bi bio žalostan Volt Diznej, koga poznaju i vole milioni mališana kad bi saznao da ima djece na Bistriku koja za njegovog Mikija nikada nisu čula.

(„Jug. Pošta")

*

Mogučnosti i nemogučnosti. *U našoj blaženoj zemlji sve je moguće. Mnogi učitelji, učiteljice i diplomirani filnzofi čekaju namještenje, ali — nije moguće.*

Mnogi suplenti s profesorskim ispitom čekaju razvrštenje, ali — nije moguće.

Na stotine nastavnika osnovnih i srednjih škola čekaju već godinu i dvije zasluženo unapređenje, ali za to nema — budžetske mogučnosti.

Međutim svi ovi čekajući poveseliše se ovih dana kad se pojavila jedna mogućnost, koja će za neke odabranike blagotvorno djelovati nesamo unapred nego i — unatrag, pa se ponadaše da će se i na njih primijeniti jednaka mjera. — Jedan koji razbija glavu.

*

Knjige za zemljište. *„Novo Doba" javlja iz Šibenika: „Ivor. Aluminija d. d. da se oduži Gradskom poglavarstvu na ustupljenih 500.000 kvadratnih metara zemljišta za izgradnju fabričkih postrojenja i druge usluge, odlučila je da knjižnicu Gradskog poglavarstva nadari sa kompletom publikacija Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, koje su izlazile u vremenu od 1876 do 1927 godine, a također i neke publikacije koje su izašle poslije ovoga vremena. Knjige su danas stigle Gradskom poglavarstvu u jednom velikom sanduku. Ovom bibliotekom moći će se koristiti mnogi intelektualci Šibenika.*

*

Kalendar misijski Sv. Petra Klavera. *Primio sam poštom i odmah i povratio, sa strane neke „družbe Sv. Petra Klavera za afričke misije" iz Zagreba neki listić „Jeka iz Afrike" i „kalendar misijski Sv. Petra Klavera" za god. 1937.*

Listam taj kalendar i **ne** *nalazim ni rodoslovlje visoke Kraljevske Kuće ni ubilježene dane naših nacionalnih praznika, Vidovdan, Kraljevdan, dne 6 9. Ujedinjenje dne 1 12. ni rođendan Nj. Vel. Kraljice dne 9 1.*

Mislim, u koliko su mi poznati propisi sv. vjere i Crkve, da to nikako nije u skladu sa rečima Isusovim „Dajte - božje Bogu a Caru carevo" tj. poštujte državu, Kralja i zakone!

Bili nam to mogla bolje protumačiti klerikalna štampa? Da čujemo!

širite »TRIBUNU«

KROZ Šibenik

☐ SUTRA igra u kinu Balkan film „Ljubavna Komanda". Komad je odličan pun ljubavnih scena pomešanih sa humorom.

☐ NARODNA ŽENSKA ZADRUGA u Šibeniku započeće da po svome običaju priređuje redovita popularna predavanja za širu javnost. Predavače naši mjesni liječnici, profesori, pravnici i drugi javni radnici na temama iz raznih grana nauke. Prvo predavanje održava se već u četvrtak 18 ov. mj. u 7,30 sati na večer u prostorijama Ženske zadruge. Predavač je naš uvaženi liječnie g. dr. FILIP DRAŽANČIĆ, šef ginekološkog odjeljenja u bolnici, a tema predavnja: *„O utjecaju zlijezda s nutarnjom sekrecijom na ženski organizam"*.

Poznavajući gosp. dr. Dražančića kao odlična predavača i vrsna stručnjaka, koji je k tomu odabrao vanredno poučnu i interesantnu temu, preporučamo svima da neizostavno posjete ovo predavanje. (a)

☐ STEČAJNA RASPRODAJA kratke robe vršiće se sutra, utorak 16 o. m., u dućanu Andrije Grčića. Cijene minimalne 104/1

☐ PODODBOR GOSPOĐA „KNJEGINJA LJUBICA održao je jučer svoju glavnu godišnju skupštinu. Skupštinu je otvorila pozdravnim govorom gđa predsednica u kome se naročito zahvalila na brojnom odazivu članica. Zatim su pročitani brzojavi, koji su sa skupštine upućeni Nj. Vel. Kraljici Mariji, Njegovoj Svetosti Patrijarhu Varnavi, Preosvešteneom Episkopu dr. Irineju Đorđeviću, počasnoj društvenoj presjednici gđi Draginji Đorđević i glavnom odboru u Beogradu. Gđa tajnica iznijela je pred slušatelje godišnji rad društva, a blagajnica finansijsko stanje, nakon čega je skupština zaključena (i)

☐ ŠTRAJK MESARSKIH RADNIKA završio je potpisivanjem kolektivnog ugovora između poslodavaca i radnika. U ugovoru poslodavci su se obvezali da neće primati nove pomoćnike bez odobrenja organizacije. Radno vreme svedeno je na 8 i 9 sati rada dnevno (a).

☐ ZA VREME OLUJE koja je u subotu besnila u Severnoj Dalmaciji došlo je do brodoloma. Nastradao je jedrenjak na motor „Sv. Nikola« braće Berića iz Pogorja. Na mestu nesreće kod Privlake našao je naš parobrod „Jadran« i spasio brodolomce. Skoro u isto doba, na ulazu u zadarsku luku nasukao se italijanski parobrod »Totone" koji je stigao iz Šibenika sa teretom ugljena. Parobrod je samo zasjeo na morsko dno. Biće spašen. (a)

Aktivnost i lojalnost „Hrv. Radiše

Šibenik 15 februara

Juče je održao g Dr. Sprajcer, bosanski Hrvat, predav nje o radu „Hrvatskog radiše". U svom govoru osvrnuo se je na slabo stanje hrvatskog seljaka i hrvatske dece. Napominje da ako mlad čovek i mlad podje u inostranstvo mora ipak zadržati ljubav prema hrvatskoj domovini.

Milionske zgrade koje su podignute, sve je to delo hrvatskog naroda koji je davao paru po paru za njihovo podizanje. Iz Hercegovine najviše se šalju deca na izučavanje zanata. Sada se ima sprovesti reorganizacija »Hrvatskog radiše«. Mora se voditi borba za mir, jer se je ta ideja ustalasala po celom svetu. U tome „Hrvatski radiša" mora prednjačiti sa svojim radom.

Poznati pesnik rodjen u Senju, koji je umro »na granici Hrvatske domovine u Sarajevu« napisao je ove reči :

„Mreti češ, kada u ideale svoje
počneš sumljati"..

Po završetku govora pokazao je nacrte glavnih zgrada u Zagrebu koje vrede 12—13 miljona dinara, nisu zadužene i prestavljaju bazu za dalji rad. Treba podići internate. Svaki svestan Hrvat treba da se organizira u „Hrvatskog radiše" i da sa dinar po dinar potpomaže rad »Hrvatskom radiši«. Za ovo treba par miljona dinara, te se nada da će svesni Hrvati to doprineti ! Sada se u zavodu nalazi 1500 dece. Grešaka kojih ima nastoje se ispraviti, pa ako netko ima da primeti, neka toj otvoreno kaže. Budući niko nije učestvovao u debati predavač se je zahvalio na pažnji.

Naš saradnik zamolio je za podatke g. Dr. Novaka pr. »H. r.« u Šibeniku o daljnjem radu i delovanju. G. Dr. Novak je kazao : „Za „Tribunu" nedam ništa; taj list nam netreba; nemamo interesa.." (vidi Tribunu br. 449 od 21 novembra 1936 i br. 476 od 2 februara 1937 godine.) (g)

GRADSKE VIJESTI

Hrvatski narod traži - slobodu Hrvatske

Jučerašnji govor g. D. Škarice u »Seljačkoj slozi«

Šibenik, 15 februara.

Jučer je u prostorijama „Seljačke sloge" održao predavanje g. Dane Škarica o hrvatskim velikanima Matiji Gubcu i braći Radićima. U svome jegovoru g. Škarica kazao izmedju ostalog i ovo :

Diljem hrvatske domovine danas se slavi dan na uspomenu trojice hrvatskih mučenika i prvoboraca, koji su svojim radom pokazali da im je preča sloboda hrvatskog naroda nego li njihov lični interes. Mora se znati da je hrvatski narod u doba seljačke bune živio pod veoma teškim prilikama. Tada se je narod delio na slobodno i neslobodno pučanstvo. Slobodni narod bilo je plemstvo koje je govorilo u ime celokupnog naroda i samo odredjivalo dažbine koje je seljak, kao neslobodni deo naroda, morao davati za uzdržavanje vojske i samog plemstva. Tada je došao Matija Gubec, koji se je postavio na čelo potlačenog naroda, digao seljake na ustanak i hteo da strese jaram domaćeg i stranog plemstva. Pod njegovim vodstvom buna je trajala deset dana, kada je on bio zarobljen i na Markovom trgu u Zagrebu okrunjen usijanom krunom, ubijen i pokopan, a da mu se za grob ne znade.

Danas, hrvatski narod nezna za njegov stvarni grob, ali ga je u svojoj maštu pronašao izmedju dvaju brda

[redacted] (mesto jednog drugog izraza).

Kao što je bio Matija Gubec takova su bila i braća Radići. Najprije Antun pak Stjepan koji, uvidjevši u kakvim se prilikama nalazi narod, postaviše mu se na čelo i sa parolom „Prosvetom k sreći" vode ga u bolju budućnost. Izdavaju list kojeg dele seljacima i u njemu

ga poučavaju da se otrese neznanja i stupi u borbu za svoja prava. [redacted]

Sada, posle smrti našega vodje pok. Stjepana Radića došao je novi vodja dr. Vlatko Maček koji se neustrašivo bori za pravdu svih Hrvata.

Na koncu kliče slobodnoj Hrvatskoj, hrvatskim mučenicima i dr. Mačeku. Još jednom napominje

da hrvatski narod traži slobodu Hrvatske.

Puna dvorana mirno je saslušala predavača bez ikakvog odobravanja ni negodovanja. (g)

Na brodogradilištu »Split«

Hrv. Radnički Savez doživio je strašan poraz

Nije to davno, kako su se izvjesni prvaci Mačekove politike u Splitu hvalili, kako su radnici splitskog brodogradilišta redom sve pristaše i članovi Hrvatskog Radničkog Saveza. Tada već mi smo govorili, da je to laž, jer da su radnici na brodogradilištu većinom članovi URSa.

I kad smo to tvrdili, mnogi su nas gledali sa prezirom i sumnjali u naše dobre i istinite informacije.

Tako se sada povodom štrajka na tvornicama cementa hoće javnosti da servira da su tamošnji radnici također pristaše HRSa, što je opet neistina. Ustalom to će se u budućnosti i dokazati, ko što se dokazalo sada na brodogradilištu.

Izvršeni su izbori na brodogradilištu za radničke povjerenike. Izbori su se vršili od 1-6 sati popodne. Natjecale su se dvije liste URSa i HRSa.

Rezultat je porazno djelovao po vodstvo b. HSS i HRS. Naime, URS je dobio 345 glasova tj. 6 povjerenika, dok je HRS dobio jedva 139 glasova tj. 3 povjerenika.

Eto, te brojke govore rječitije i bolje od svih gromopucatljnih govora „vodstva b. HSS", kad ono veli : Sve je naše i (c)

Naš list svojim odlučnim i ispravnim stanovištem steko je zavidan renome. Ulazeći u petu godinu izlaženja mi smo podvukli da ćemo ići neustrašivo napred u borbi za triumf istine i pravde i za pobedu svetog Amaneta.

Pored ideološke strane mi smo organizovali veliku i specialnu obaveštajnu službu i bićemo otsada u mogućnosti da našim pretplatnicima i čitaocima pružimo vesti o svima događajima u svetu najbržim danas m gućim putem.

Naš početak je ipak skroman, ali do naših prijatelja je da nas pomognu, da porade na širenju i jačanju lista, jer će time, prvenstveno, potpomoći realizaciju ideje koju zastupamo.

Mi očekujemo mušku reč naših prijatelja.

„POLITIČKI SASTANAK NA MATEJUŠKI"

Dr Pederin i Dr Angjelinović sklopili su »pakt o nenapadanju«

Split, 15 februara.

Otrag nekoliko dana, u vrijeme karnevalskog zabavljanja, u predvečerje, dok je nebo bilo obasuto zvjezdama ko u priči, dok su se u tihoj uvali Matejuške monotono lelujali brodovi, oštro oko jednog čovjeka »nanjušilo« je senzaciju.

U prvi mah se došljak trgne, protrlja oči, ne vjeruje, zaobilazi, gleda i gleda i nikako istinu da dokuči. Šta znači ovo, pomisli, sretan što je u potražnji »materijala« našao tako savršenu atrakciju koju baš naša splitska publika traži.

Polako, tiho, ubasajani tekar neznatnom svjetlošću kretale su se dvije figure po Matejuški. I tako gore i dole, raspravljale, gestikulirale rukama, tumačile i natezale se i nikako da prekorače u svjetlost, da ih se vidi, da ih vidi znatiželjni Split.

O levoj strani živućeg b. ministra i senatora g. Dra Grge Angjelinovića postavio se živući Dr. Rudolf Pederin, desna ruka »vodje« Paške Kaliterne.

»Vještí« pronalazač rasne teorije, koji je otrag kratkog vremena ustvrdio krupni »pronalazak« da su pristaše JNStranke ostaci autonomaša, Ilira, Gota itd., a kojemu odgovori sekretar JNS Dr. Radica, raspravlja sa gl. pretstavnikom JNS Dr. Angjelinovićem.

Da smo u vremenima vila, sigurno bi koja od njih ovom sastanku i pjesmu spjevala.

Sa ovog »političkog sastanka na Matejuški« nije izdano nikakovo službeno saopćenje, dok se samo prepričava da je na predlog g. Dra Pederina izmedju njega i prestavnika JNS Dra Angjelinovića sklopljen »pakt o nenapadanju«.

Zlobnici proturaju vjesti, da je iste večeri g. Dr. Radi, iako opozicionalac pridržao, do jučer njemu prestavniku mrskog »autoritativnog« režima Dru Angjelinoviću u hotel »Belvius«, kaput.

Da li je ovaj »politički sastanak« upriličen po naredbi »vodje« Paška još nije demantirano.

Nije luda ona, koju je neki šaljivdžija u Splitu izrekao : »Ali smo mi Spličani ! Danas se sujemo i tučemo, a sutra se jubimo ka prajci !« Oh pardon, to se ne odnosi na Dra Pederina, jer njemu Radica reče da ne potječe niz ovih krajeva, a isto se to ne odnosi ni na Dra Angjelinovića, jer bi on po Dru Rudiovom rasnom »pronalasku« bio — nešto drugo !

Eto, hvala Bogu, i dojučerašnji »rat« svršio je »vječnim prijateljstvom«.

— (p)

MALA KRONIKA

Dvojako lice

I ako me upotrebljavaju kao masku za vreme karnevala, ipak me i u svakidašnjici rado imaju.

Žene vatrogasci

Grad Tamka na Floridi može se pohvaliti da ima ženskn vatrogasnu družinu jedinu na svijetu. Studentkinje univerziteta u Arizoni došli su do zaključka da se najbolje može obavljati sport u vršenju vatrogasne dužnosti, jer se tako uči izdržljivosti, hrabrosti i požrtvovanju. Studentkinjama je konačno uspjelo da uvjere vlasti da one mogu obavijati taj posao, a komandant vatrogasaca izjavio je da je s takvim vatrogascima djevojkama vrlo zadovoljan..

Blago Portartura

Postoji tvrđenje da je general Stesel prilikom predaje Portartura Japancima prethodno na nepoznatom mjestu sakrio ogromnu svotu novaca u zlatu kako ne bi predao neprijatelju. Sada javljaju listovi da je ruski emigrant u Varšavi, raniji oficir prilikom opsade Port Artura, Pustnjakov saopštio Japancima da mu je poznato gdje je zakopano to zlato. Izgleda da su Japanci tome povjerovali pa su mu poslali putni trošak. Prema njegovoj izjavi general Stesel je zakopao zlata u vrijednosti od 25 miliona dolara.

Trgovac Andrija Ćurko i šverc kave

Kava koja je u vrećama kukuruza i graha uvožena iz Italije

(Knin, 14 febr.) U Kninu je, vele, šverc prilično razvijen. Zahvaljujući noći i njenim pomagačima, mnoga kola puna blaga Božjega izgube ispred mitnica svoj materijalni oblik, pretvore se u astralna kola koja niko ne vidi, ujure bez buke u dvorišta par trgovaca, tu ponovno dobiju svoj materijalni oblik, i trgovci radosno trljaju ruke zadovoljni što su svojim volšebnim umjećem uspjeli da mjesto u državnu i općinsku kasu ubace u svoju svežnjić hiljadarki. Vesele se oni i na račun onih drugih naivnih trgovaca koji pošteno pokazuju svoju robu i bez roptanja plaćaju carinu i dažbine. Neka im, kad su nesavremeni ljudi.

Kad se, pak, dogodi da neki službenik zaista opazi ona astralna kola i kad kola svrše mjesto u trgovčevo dvorište u ono finansijske kontrole, e, onda nastaje trka. Dokazuje se to i ono, nije se mislilo ovako nego onako. Koliko to može da pomogne, ovisi o raznim okolnostima. U mnogo slučajeva dokazi su odbrane — ta svuda se po svijetu to događa — tako tvrdi i opipljivi, da stvar svrši kao obična šala.

Dana 2 ov. mj., nešto prije ponoći, dogodila se kod Atlagića Mosta, izgleda, jedna slična šala. Organi finansijske kontrole zaustavili su kola mjesnog trgovca g. Jandrije Ćurka, koja su vozila neke vrijeme. Kočijaš, koji nije znao da svojim magičnim bičem pretvori u pravo vrijeme i kola i konje u astralna tijela, na upit organa što se nalazi u kolima, odgovorio je: »Kukuruz i grah«. Finansima, iako nisu bogzna kakovi stručnjaci u trgovačkim pitanjima, bilo je ipak sumajivo što kukuruz i grah dolaze u Knin cestom koja vodi iz Šibenika, pa su htjeli da se uvjere u ispravnost riješi kočijaševih. Pretragom su ustanovili da je zaista kočijaš govorio istinu u koliko se to ticalo 11 vreća kukuruza koje su majstorski pokrivale 6 vreća kave koje su ležale nedužno na dnu. Rezultat takova otkrića bio je taj, da su kola, mjesto u dvorište g. Ćurka svršila u državno dvorište.

Tada se, kninski trgovački film stao odvijati po riječima našega uvoda. Nije bilo ovako nego onako, nije se mislilo to nego ono. Uzmuvali se auti, trkalo se bijelim cestama, nosilo uvjerenja itd. itd.

Konac filma ličiće, možda, koncu mnogih filmova. (S)

Makarska

Vanredan uspjeh Sokolskog plesa

U subotu 6 februara priređen je u Sokolskom domo veliki ples, koji je uspeo iznad svakog očekivanja, sa svim tim što je vreme bilo kišovito i vetrovito — a isti dan je priređen i Hrvatski ples.

Dvorana je bila vrlo ukusno dekorisana, te je pružala upravo divnu sliku. Lutrija je bila vrlo bogata. Ples je prošao u velikom raspoloženju, a navlastito sa mnogobrojnim krabuljama i starcima koji su vatreno plesali. U dvorani za vreme pauze čule su se nacionalne pesme i poklici Kralju i Jugoslaviji.

Svirala je društena orhestra sa dva vredna i zaslužna pomagača iz Divulja.

F. Rb.

Nove planete

Astronomi najveće zvjezdarnice svijeta Maunt Vilson u Kalifforniji otkrili su u daljini svemira jednu astralnu maglu, koja se pokreće fantastičnom brzinom od 40 hiljada kilometara u sekundi. To znači da bi ta magla našu planetu mogla za jednu sekundu obleteti. U isto vrijeme američki astronomi proučavaju i nedavno otkrivenu veliku zvijezdu „Novu Virdžiniju“ čija svjetlost je šest puta jača od sunčeve svjetlosti.

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p. (uvrštava se najmanje 2 puta)
Priopćeno po retku D 10 — Oglasi poštarifi

Kupujem uložne knjižice Zadružne Gospodarske banke u Ljubljani, odnosno njenih podružnica. Plaćam u gotovu. Interesenti neka dostave ponude na upravo lista. 102—2

Za 30 dinara dobivate kod uprave Tribune Sibenik 10 kg. dobrog novinskog papira za omotavanje. 100

Ručna kolica za četiri kotača kupujem. Javiti se u gostioni Ljubljana.

U pažnji cij. građanstvu! Unajmljivanje stanova i soba, prodaja ili kupnja, traženje namještenja ili namještenika najuspješnije se postizava oglašivanjem u malom oglasniku mjesnih novina. Mali oglasnik za „Tribunu“ može se predati preko cijelog dana u administraciji naš. lista: Šibenik, ul. Episk. Miošs.

„ILS“ INDUSTRIJA LIJESA
TVORNICA SANDUKA - SIBENIK
Skladište svakovrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30. 103

Najnovije zakonski propisane tiskanice

Molba za smanjenje duga
formular koji se upućuje sres. sudovima.
Knjiga kontrola alkoholnih pića
Unos — iznos
molba opći i radi izdanja uverenja
Zemljoradničko uvjerenje
koje općina upuća
Obračun iz kupov. robe na kred. i iz ostalih pravn. odnosa.
Obligacije zemljoradn. dugova
po 100 kom. vrlo umjerene cijene po komadu Din. 1.—
Opomene dužnicima zemljoradnic ma 100 kom. Din. 15.—
Molbe za dozvolu prodaja vlast. vina 100 kom Din. 25.
nabavlja se kod:
Tiskare E. Vitaliani i Sin - Šibenik

Oglašujte u „TRIBUNI“

†

Tužnim srcem javljamo rodbini, prijateljima i znancima da je danas na večer, u 75 god. života, potkrepljena utjehom svete vjere blago usnula u Gospodinu naša dobra i nezaboravna majka

Margerita ud. Šime Šangulin

Zemni ostatci mile pokojnice biće sutra, dana 14 veljače u 3 sata posle podne blagoslovljeni u crkvi Sv. Anastazije, a zatim pokopani u obiteljskoj grobnici.

Biograd n-m, 13 veljače 1937.

OŽALOŠĆENI:
ANDRIJA, LUKA, BOŽO, IVE i STIPE ŠANGULIN — sinovi,
za sebe i ostalu rodbinu. *(Vrijedi kao direktna obavijest).*

PODLISTAK

Ruđer Bošković

o 150 godišnjici smrti

Pored plejade piesnika koji svojim djelima obilježiše jednu zlatnu epohu u razvoju naše umjetne književnosti, mala republika Dubrovnik dala je od polovine 15 do početka 19 vijeka znatan broj vrsnih propagatora i gojitelja znanosti, koji su blagotvorno i uspješno djelovali u skoro svim kulturnim centrima ondašnje Evrope.

Među ovima naročito se ističe superiornošću duha i genijalnošću Ruđer Bošković, naučenjak svjetskog glasa, koji originalnošću svog rada stoji o bok najvećim pionirima znanosti.

Tek u novije doba pokazala se prava vrijednost njegovih naziranja, navlaš njegove teorije o strukturi materije, pa se zbog toga 150 godišnjica njegove smrti, koje pada 13 februara ove godine, slavi u znaku novog priznanja za njegov plemeniti i genijalni rad.

Ruđer Bošković rodi se u Dubrovniku dne 18 maja 1711 god. od oca Nikole Boškovića, trgovca, koji se u drugoj polovini XVII vijeka bijaše preselio u Dubrovnik.

Već od rane mladosti pokazivao je Ruđer osobitu ljubav za nauku, u čemu nađe potstreka i od strane svoje starije braće, koja se također baviše lijepom knjigom i prirodnim znanostima.

Prve temelje dobi naš Bošković u Isusovačkom kolegiju, koji bijaše na glasu kao gojitelj lijepe umjetnosti i znanja. Za vrijeme ovih studija mladi Ruđer stvori odluku da i sam stupi u Isusovački red, kako bi se mogao u krilu ove tada moćne i uplivne družbe posvetiti nauci.

Bilo mu je petnaest godina kad je napustio svoj rodni Dubrovnik i otišao u Rim, u sijelo družbe, gdje je imao da prođe novicijat i pripremne škole za svoje zvanje.

Ova odluka bijaše od prosudnog značaja po budućnost Ruđera Boškovića, jer je u novoj sredini našao mogućnost i preduvjete nužne za razvitak njegovih velikih umnih sposobnosti, koje su već u samom početku studije bile zapažene od njegovih starješina.

Završivši 1744 god. vanrednim uspjehom teologiju, bi zaređen sa svećenika i postavljen za profesora matematike i fizike na rimskom isusovačkom kolegiju.

Ove znanosti, prije kratkog vremena, naročito epohalnim pronalascima slavnog Isake Newtona, dobiše nove impulse u svom razvoju.

I naš mladi Dubrovčanin zanašao se još od svojih studija u kolegiju rodnog grada ovim znanostima, pa im je punom ljubavlju i voljom posvetio čitav svoj život.

Prva njegova radnja bila je rasprava »O pomrčinama sunca i mjeseca“ ispjevana u latinskim stihovima, koja je i svojom sadržinom i svojim oblikom pobudila opći interes. Od tada Bošković je svake godine obogaćivao znanost novim raspravama iz svih područja prirodnih znanosti i matematike.

Njegova stručna sprema zadobi priznanja najviših krugova Papinske države, a pročuje se naskoro i preko državnih granica. U mnogim važnim problemima onog doba bio je pitan za savjet i za mišljenje. Kad se imađahu da izvrše popravci na velebnoj kupoli crkve Sv. Petra u Rimu, Bošković bude, po nalogu pape Benedikta XIV upitan za mišljenje o stabilnosti građe, kao i potrebitim popravcima. Nakon ovoga bili su Boškoviću u Rimu, i izvan njega povjeravani razni zadaci hidromehaničke naravi, koje je on obrađivao vanrednim poznavanjem hidrostatičkih i hidrodinamičkih zakona. (Slijedi) M.

Odgovorni urednik: HAMILKAR VITALIANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAV J. LORINI — Štampa: Tiskara E. Vitaliani i Sin, Šibenik — Pristup u tuđe u...